

Prószéky Gábor:

Első emlékeim Feriről

A múlt század hetvenes éveinek végén egyetemistaként „csatlakoztam” az Intézet valahai Szentháromság utcai épületének híres 13-as szobájához, melynek kutatóstábjába az akkori fiatal nyelvészek csapatából állt jórészt: Bánréti Zoltán, Komlósy András, Radics Katalin, Réger Zita, Rohonci Katalin, Szabolcsi Anna. A szoba kutatói mint a Strukturális Nyelvészeti Osztály kutatói valamilyen értelemben Szépe tanár úr „távfelügyelete” alatt működtek. Valójában az „iskola”, amit képviseltek, Kiefer Ferenc nevével jobban lehetett volna jellemezhető, de ő akkor még javában Svédországban dolgozott. Feri a nyolcvanas évek elején ért haza Svédországból, így mi, „tudományos újszülöttek” akkor még személyesen nem is ismertük őt. Gyakorlatilag „vártuk”, hogy hazajöjjön. Mindenki ismerte őt persze, függetlenül attól, hogy találkozott-e vele valaha, vagy sem. Az első olyan esemény, amin fizikailag is találkozhattam vele, az az a workshop volt, amin Charles Fillmore és Paul Kay is tartottak egy-egy (konstrukciós nyelvtanok előtti) előadást. Mindez nem az intézetben, hanem a Szentháromság tér túloldalán zajlott, az akkor még műegyetemi kollégiumként működő épület egyik előadótermében, mert akkora hely, amennyien erre a mini-workshopra összejöttünk, nem volt a Szentháromság utcai épületben. Szóval itt ismertem meg Ferit személyesen, és nem sokkal később már fel is kértem az akkortájt íródó számítógépes nyelvészeti könyvem lektorának, majd az abból készült kandidátusi védésem „formális” témavezetőjének is.

*

Következő emlékem 1984 áprilisába visz vissza, amikor is egy kis nyelvészcsapat (Kenesei István, Komlósy András, Szabolcsi Anna, É. Kiss Katalin) járt Groningenben Feri vezetésével a „Topic, focus, and configurationality” címmel megrendezett hatodik Groningen Grammar Talks nevű eseményen. Ennek egyik helyi szervezője Werner Abraham professzor volt, aki a tudományos események befejeztével meghívta a magyar küldöttséget a házába. Máig is előttem van, ahogy mentünk Ferivel Abrahamékhoz, amikor jelezte: itt egészen biztos, hogy komolyan lesz szó zenéről, sőt akár zenélésről is. A helyszínen derült ki, hogy Abraham professzor nagy zenekedvelő és hangszergyűjtő is volt egyben, így aztán valóban volt zenélés, hiszen rengeteg kotta volt a házban, és rögtönzött kamarazenekart képezhettünk az ott levő „szintén zenész” magyar és holland kollégákkal. Ott vált világossá számomra, hogy a jó nyelvész „zeneközben” él. Így Ferivel ettől kezdve már nemcsak a nyelv és a számítógép, hanem a zene szeretete is közös pont lett további találkozásaink témájaként. Egyébként a nyelvészek és a zenészek további „együtműködéséhez” én magam azzal tudtam hozzájárulni, hogy hazajövetelünk után sikerült a NYTI vezetését összekapcsolnom az akkori munkahelyem, az MTA Zenetudományi Intézet vezetésével, aki az akkortájt birtokba vett Táncsics Mihály utcai Erdődy-palota emeleti előadótermét felajánlotta a NYTI-nek, hogy a 13-as szoba péntek délelőtti eseményeinél nagyobb összejöveteleit ott tartsa – a nyelvészek és a zenészek immár megtapasztalt közös világának újabb bizonyítékaként.

*

1987 nyarán Ferivel, illetve az ő jóvoltából sokunkkal (Kálmán László, Komlósy András, Kornai András, Laczkó Tibor, Nádasdy Ádám, Maleczki Márta, Pólos László, Siptár Péter, Szabolcsi Anna, Varga László) ott lehettem a stanfordi nyári egyetemen. Itt Feri kapcsolataim keresztül jónéhány olyan meghatározó nyelvész-kollégával sikerült személyesen találkoznom, akik további pályámra nagy hatással voltak. Készülő könyvem kapcsán Feri bemutatott Aravind Joshinak (hogy végül nem készült el a mű angol változata, az az én hibám), továbbá itt jöhettek össze Lauri Karttunenel, akitől nemcsak

ott tanulhattam sokat, hanem később együtt is dolgozhattunk egy közös számítógépes nyelvészeti projekten. Viszont kintlétünk legvidámabb eseménye Ivan Sag születésnapja volt, aminek a magyar résztvevők, és így annak a vezetője, Feri volt a házigazdája. Ez az alkalom Nádasdy Ádám jóvoltából és konferálásával a soha nem felejthető „*ünschkonzert*” néven került be a halhatatlan események könyvébe, ahol a cím az „*ivánsághangverseny*” hú fordítása volt...

*

A fénykép pedig, amit találtam és mellékelek, már egy későbbi időszakból, 2010-ből való, amikor az MTA Szótári Munkabizottságának elnökeként a „Kiváló Szótár” díj zsűrijébe a lexikográfia világában svéd-magyar szótárával is jelentőset alkotó Ferit kértem fel elnöknek (a képen a bírálóbizottság másik tagjaként a fent említett Nádasdy Ádám is látható):

